1874. VI. évfolyam. 75. szám. Csütörtök, április 16.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: *Főpiacz, Veczey-ház földszint* a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél.— Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Van-e a közjogi ellenzéknek létjoga?

*** Sajnos dolog bizony, hogy még ily kérdést is lehet feltenni az ugynevezett alkotmányos országban. De a kérdés tisztába hozatalára szükséges és időszerü ennek fejtegetése.

A tuloldalról nem átalnak előállani azon nézettel, hogy a közjogi ellenzék kivül áll az alkotmányon, s ezt már nem egyszer hangsulyozták ott.

Természetesnek találjuk e kifogást azok részéről, a kik a hatalom napja körül sütkéreznek. Nekik érdekökben áll, hogy megtagadják annak a pártnak létjogát, mely a közösügyes csapatnak leghatalmasabb ellensége.

Különösnek tünhetik fel mégis, hogy az eddig közjogi alapon állott pártok nem egyesülnek, hogy közös erővel vivják ki azt, a miért eddig oly elszántan küzdtek.

Ennek okaiul a személyeket gondolhatjuk. Hiszen a közjogi helyzetre nézve egykor Ghyczy épen ott állt, a hol akkor Tisza Kálmán, ennek nézete pedig e tekintetben Simonyi Ernőétől alig különbözött.

S mégis szét kellett válniok.

Most már ember legyen, ki a személyi tekintetek fölé tud emelkedni, s a régebben hirdetett közjogi elveket vallani kész.

Az egyes emberek nagy hóditásokat vihetnek véghez; a személyiségökhöz tapadt tisztelet darab időre védbástyául szolgálhat nekik; azonban az igazság előbb-utóbb kitör, és eget kér.

Kiválóan szerencsétlenségünk, hogy egyes férfiak után megy a tömeg. S a vezérnek becsületességét nem tudja elválasztani annak elvétől. Igy csalták törbe eddig is a magyart.

De annyira csak a legközelebbi időben mentek a tuloldalon, hogy a közjogi ellenzéknek még csak létjogát is megtagadták.

Az ily felfogást aztán Magyarországon még alkotmányosnak nevezik.

Angliában, melyet pedig szeretünk példányképül venni, monárkhikus állam létére, még az is megtüretik az államhatalom által, ha a köztársasági párt nyiltan tart gyülésezéseket.

Nálunk senki sem gondol az ily időszerütlen dolgok kivitelére, mert azzal tartunk, hogy jobb egy jó monarkhiában élnünk, mint rosz köztársaságban.

Annyival inkább a zsarnokoskodási hatalom fitogtatására mutat azon körülmény, hogy az alkotmányos alapon létre jött ellenzéki állást még csak törvényesnek sem ismeri el a mamelukokból alkotott szavazógép — a többség.

Ebből megtanulhatjuk, hogy ne egyes személyt bálványozzunk, hanem ragaszkodjunk hiven elveinkhez.

Micsoda alkotmányos élet az, a melynek keretében az ellenvélemény nem ismertetik el jogosultnak?

Hiszen a közösügyi kiegyezkedés iránti gyülöletet épen azok hintették el a polgárok soraiban, a kiket azon alap vitézei tanitottak a küzdelemre.

A közjogi ellenzék létezésének jogosultsága teljesen igazolva van az által, hogy az ellenpárt is elismeri, miként annak a nép közt erős támasza van.

Mert ott van a példa. Mit tettek ott a közösügyes alapon? — Csak romlásunkat idézték elő. S érzéketlen maradjon ez iránt a közönség? A kit a seb fájdalma éget, az legjobban érzi azt.

Mit tehetünk mi arról, hogy minden bajunk forrása a közjogi kiegyezés?! Piruljanak ezért azok, a kik azt létre hozták.

Szégyen volna e nemzetre, ha az ellen nem forditná főfigyelmét, a mi legérzékenyebb oldaláról érinti.

Azért tartjuk mi jogosultnak a közjogi ellenzék létezését mindaddig, mig nemzeti nyomoruságunk kutfeje, a közjogi kiegyezés el nem töröltetik a föld szinéről.

Őszinteség szól akkor belőlünk, midőn ezt bevalljuk.

Törekvésünk fő czélja az, hogy egyesüljenek azok, a kik a közjogra nézve egy nézeten vannak.

Másképen elmondhatjuk nem sokára a szabadságharcz dalnokával: élt egy nép a Tisza táján, — lomhán, gyáván.

— **A paksi kerület** derék képviselője, Simoncsics Béla a balközépi körből kilépett, s választói előtt kinyilatkoztatta, hogy az egyesült közjogi ellenzékhez csatlakozik.

— **A nagyváradi** Deákpárt még nem állapodott meg, hogy kit léptet fel követjelöltül?

— **A pozsonyi** kereskedelmi kamara elhatározta, hogy a kereskedelmi miniszterhez fölkérés intéztessék; melyszerint a banküghen tanácskozás végett a kereskedelmi kamaráknak összehivatása kéretnék. E kérvény támogatására minden kereskedelmi kamara fölszólitandó lenne.

— **Minisztertanács** tartatott tegnapelőtt, s annak tárgyát a pénzügyi kérdések megbeszélése képezte.

— **Felségárulás.** A pancsovai követválasztás alkalmával ő felsége a magyar király ellen történt kifakadások tegnap kerültek a budapesti kir. fenyitőtörvényszék előtt tárgyalás alá. Elnök Sárkány József, előadó Mirth Antal, szavazó biró Likán Szevér voltak; közvádló Csukássy Károly, hites tolmács Szokolovics József, védőügyvéd Beálló István. A vádlottak padján a 30 éves g. k. nős Bolyonácz Lázár ujfalusi rumén földbirtokos ült. A tárgyi tényálladék ez: Folyó évi január 7-én a pancsovai követválasztásra a választók a határőrvidéki Ujfaluban összejöttek. Ez alkalommal Babesiu ujfaluban betiltotta a népgyülést, mert ez nem volt bejelentve. Babes Jovanovics Milósnál ebédelt; mikor a nép ezt megtudta, tömegesen gyült e ház elé. Ekkor a szolgabiró személyesen ment oda és e szavakkal igyekezett a népet szétoszlatni. „Legyetek okosak, még eddig mindig hük voltatok császártok és kormányitok iránt.“ Erre azután többen azt kiáltották: Nekünk sem magyar király, sem pedig magyar kormány nem kell, hanem csupán csak osztrák-császár. A szolgabiró ezek közül csak Bolyonácz Lázárt ismerte, és ezt fel is jelentette. A mái végtárgyalásnál a szolgabiró ezen tényálladékot ismét igy beszélte el, azt tevén hozzá, hogy Bolyonácztól csak a „nem kell“ — nem kell“ — szavakat hallotta. Mancsarszky Simon strázsamester azt mondja, hogy ő tisztán emlékszik, miszerint az incriminált szavakat többen, és pedig ezek közt Bolyonácz mint legelső kiáltott. — Tempel Károly hasonlóképen vall. — A tanuk kihallgatása után a vádlott azt vallja, hogy akkori délutánonként barátjával sétálgatott a töltésen és messziről látta a néptömeget. Ő odament, egy rendőr őt főbe ütötte és a másik puskájával rá czélzott, de a szolgabiró közbe jött és az őrt a lövésben megakadályozta. Azt határozottan tagadja, hogy ő ellenséges értelemben kiálltott volna. — A tanuk a vádlottak szembesittettek és az előbbi állításuknál maradtak, ugy a vádlott is mindent határozottan tagadott. A vád s végbeszédek után vádlott a felségárulási büntény tárgyi tényálladékának hiányából felmentetett, de csendháboritási büntény miatt három évi sulyos börtönre itéltetett.

— **A homvédmenház** első halottа: Zólyomi László honvédszázados. Hetfőn hunyt el. Béke porainak!

— **Kinevezés.** A makói törvényszékhez biróvá Cseresnyés Kálmán, egykor debreczeni jogász neveztetett ki.

— **A főrendi ház** tegnapi ülésén a földadóról szóló tjavaslat, elintézése előtt, a hármas bizottsághoz utasittatott.

— **József főherczeg** tegnap egész családával a Margitszigetre költözött.

— **Az orosz czár** az osztrák keresk. ügyérnek, Schwarcz kiállitási igazgatónak, az Annarend nagy keresztét, Németh Imrének a másodosztályu Annarendet adományozta.

Tanügyi mozgalmak.

Békés, április 12.

Körülbelől 7 éve, hogy most felemliteni nem akart indokból egy ellenséges áramlat indult meg a helybeli reálgymn. ellen, hogy elseperje a gymnáziumot, s megtartsa a reáliskolát. Majd később, a mint a polgári iskolák eszméje mindinkább felszinre vergődött, s a mint a népiskolai törvény a polgári iskolák felállitását bizonyos számu lakossal biró városok kötelességévé tette; a reáliskolák eszméje mindinkább háttérbe szorult, s előtérbe nyomult a polgári iskola felállitása. Ez utóbbi különösen 1871. óta, a mely időtől fogva a tanfelügyelő ismételten sürgeti, hogy a 23,000 lakossal biró város a népiskolai törvények értelmében köteles polgári iskolát felállitani.

Hogy a szives olvasó kellőleg tájékozhassa magát, szükségesnek látom még előlegesen megemliteni, hogy 1858/9-ben az addig közös legelő a kül- és beltelekkel biró lakosok közt aránylagosan felosztatván, az ügyek élén állók a közös legelőből azon kivül, hogy a város kebelében levő 4 hitfelekezet elemi iskolái fentartására tetemes mennyiségü földet szavaztak meg, és adtak örök alapitványkép az egyházak kezelése alá, meghagyván azon iskolákat felekezetieknek: különösen 300 hold földet adtak szinte örök alapitványkép a h. h. egyház kezelése alá oly feltétellel, hogy annak jövedelméből egy alsala minden ügyében kezelendő reáliskolát állitson. A h. h. egyház a 300 hold föld jövedelméhez tetemes mennyiséggel s iskolahelyiséggel járult, s alreál iskola helyett 6 osztályu reálgymnáziumot állitott; ugy gondolkodván, hogy annak növendékei mind a humán, mind a reálirányban tetszésök szerint tovább képezhetik magokat.

Azon alapon, hogy a lakosság 300 hold földet adott a h. h. egyház kezelése alá a reáliskola felállitására, a városi elöljáróság a tanfelügyelő ismételt sürgetéseire még a mult év folyamán átiratot intézett a h. h. egyház elöljáróihoz, melyben tudatja, hogy annak kebeléből bizonyos számu küldöttséget nevezett ki; hason számu küldöttséget válaszszon az egyház is, s ezen vegyes küldöttség határozzon a felett, hogy egy földmivesiskolával összekötött polgári iskola tantárgyai hogy osztassanak be a reálgymn. tantárgyai közé? s állapitsa meg, hogy a mostani rendes 5 tanszékhez hány tanszék lenne a város által felállitandó?

Ezen vegyes küldöttség folyó hó 10-én megtartá első ülését, melyben kimondá, hogy ily fontos tárgy elintézésére a kedélyek megnyugtatása végett szükségesnek látja, hogy a többi egyház küldöttei is meghivassanak; s ez határozatban menvén, részint hogy az egyes küldöttségek minél inkább tájékozhassák magokat, részint hogy a tanárok, kikre bizva van a javaslat készitése, dolgozatukkal elkészülhessenek, részint hogy az egyes egyházak is megválaszthassák küldötteiket; a jövő ülés idejéül folyó kó 30-dikát tüzte ki. Ez az ügy jelenlegi állása. A mostani idő tehát tájékozásra van felhagyva.

Azt hiszem, nem tulzok, ha azt állitom, hogy reálgymnázium összekötve polgári és földmivesiskolával még eddig sehol sincs.

A mi magát a reálgymnáziumot, mint tanintézetet illeti, annak a multban kétségen kivül létjoga volt. Voltak ily intézetek a külföldön, különösen Poroszországban is. Azonban az elmélet tudós férfiai az ujabb időben határozottan elitélték az ily tanintézeteket, külön választották a humán és reál irányt. Ennek következménye az, hogy ujabb időben a gymnáziumok mellett önálló reáliskolák állittatnak. Nem czélom most bővebben elmélkedni arról, hogy a középiskolák alsó osztályaiban ezen merev külön választás a növendékekre nézve helyes-e vagy nem? Nem czélom elmondani, hogy gymnáziumokat és reáliskolákat külön-külön csak nagy városok állithatnak tetemes áldozatkészséggel, hogy kisebb városok erre nem képesek, és igy ezeknek kevésbé vagyonos lakosai vannak a külön választás által — leginkább sujtva, — kik gyermekeiket hajlamaik szerint ép ennek következtében nem mindig képeztethetik. — Elég az hozzá, hogy a különválasztás megtörtént a gyakorlatban, meg a miniszteri középiskolai törvényjavaslatban, mely mind az országos iskolai tanács, mind az országgyülési tanügyi bizottság, mind az egyes felekezetek retortáján keresztül ment, s melyben a különválasztás mindenütt helyeseltetett, vagy legalább kifogás alá nem vétetett. — Keresztül fog tehát ezen törvényjavaslat az országgyülésen is menni, és törvénynyé lesz. Ha törvénynyé lesz, a reálgymnasiumok, mint ilyenek, megszünnek; s ha továbbá is nyilvános középiskolák akarnak maradni: szint kell vallaniok, vagy tisztán gymnasiumokká, vagy tisztán reáliskolákká lenniök. Ily auspiciumok közt reálgymnasiummal kötni össze valami tanintézetet, legalább is időtlen.

Szint kell tehát vallani a mi tanintézetünknek is, vagy gymnasiummá, vagy reáliskolává lennie. Hogy mi legyen belölle? erre a kérdésre határozottan csak akkor felelhetünk, ha tisztába vagyunk vele, hogy a két irány közül melyiknek van helyi viszonyainkhoz képest létjoga? Ennek tudomására pedig a tapasztalat a legbiztosabb utmutató. Tapasztalás szerint a reálgymnásium 120—140 növendéke közül — ennyi van évenként — nyolcz év leforgása alatt felsőbb reáliskolába ment kettő, a többi mind gymn. irányban haladt tovább. — Ezen csodálkozni nem lehet, ha meggondoljuk, hogy mind a helybeli, mind a vidéki szülék gyermekeikeiket vagy tanitóknak, vagy lelkészeknek, vagy jogászoknak, vagy orvosoknak egy szóval oly pályára szánják, mely alapul, gymnasialis oktatást kiván. — És igy a tapasztalás Békést egyenesen a gymnásium fentartására utalja. De gymnásiumra utalja az elmélet is; mert ha a polgári iskola felállitatik abban a leendő polgároknak szükséges reáltantárgyak előfognak adatni.*)

*) Elő bizony, még pedig a német nyelv is, melyre kivált alföldi földmivelő polgárainknak roppant nagy szükségük van?... Vajon a dualismusból kiindulva lajthántuli édes testvéreink is tanittatják polgári iskoláikban a magyar nyelvet tüzetesen?... Vagy egyedül nálunk van ez igy a germanizácziő érdekében?

B. I.

Ausztria.

A prágai és olmützi püspökök egyházmegyei területe kiterjed Poroszország egyrészére is. Igy az illető püspökök hivatalos intézkedései is bizonyos tekintetben a porosz törvények szerint mérlegeltetnek. Az olmützi püspök a porosz törvények ellenére nem rég papokat nevezvén ki, ezen törvényellenes eljárásért hadi törvényszék eleibe idéztetett, s mult pénteken 600 tallér pénzbirságra, esetleg 6 hónapi fogságra itéltetett.

A gráczi püspök Dr. Ziverger hó 14-én Rómába utazott és csak pünkösre fog visszatérni.

A cseh országgyülési követválasztásra vonatkozó törvény megváltoztatására nézve elfogadtatott azon nézet, hogy azon kérdésben az országgyülés általános többsége határozhat.

Vidéki élet.

Karczag, április hó.

Az 1873. nov. 2-án Karczagon tartott lelkészválasztás, a tiszántuli ref. egyházkerületben érvényben levő lelkészválasztási szabályok meg nem tartása miatt megsemmisittetett, s az ezen választás által betöltetni szándékolt lelkészi hivatal üressedésben levőnek nyilvánittatott a heves-nagykunsági egyházmegyei törvényszék által.

Erre nézve a négy évnél többre terjedő indokolásból felemlitjük a következőket: közvetlen szavazás nem történt; a vizsgálatból világosan kitünt, hogy a szavazati jogot 11 egyén illetéktelenül, illetőleg jogosulatlanul gyakorolta, a megválasztottnak nyilvánitott lelkész pedig csak 9 szótöbbségel, győzött; továbbá a választás előtt sem rendszeres névsor, mely a szavazatképesek neveit s jogosultságát előtüntette volna, nem készittetett, sem pedig a befizetéseket igazoló egyházi adókönyvecskék be nem szedettek, s az utólagos vizsgálatból kiderült, hogy 613 szavazatra képesitett egyén volt, és csak 467-nek küldetett szavazójegy, e mellé még az is tény, hogy vasárnap, népies gyülekezet előtt templomban kihirdettetett, miképen minden szavazatképes egyháztagnak lakására küldetik a szavazójegy, s azért senki ne fáradjon, és csak az emlitett 467 egyénnek küldetett az el, minélfogva ez önkényes eljárás által 46-an megfosztattak a szavazati jogtól.

Az egyházmegye e szerint törvényesen és igazságosan járt el, midőn a közelebb megejtett lelkészválasztást megsemmisité.

Ez ügy közelebbről az egyházkerületi gyülésélé kerül, s nem kételkedhetünk annak igazságszeretetében, hogy az egyházmegye részre-

---

A „DEBRECZEN“ tárczája.

HAJDAN ÉS MOST.

Illyes Bálinttól.

„Tempora mutantur, et nos mutamur in illis.“

Volt egy oltár, — arra hordta
Mindenét e büszke nemzet . . .
Arafátyolát a lányka
S nő fiát, kit sirva nemzett;
Keble forró lángolását
És szerelmét hő szivének,
Itten áldozá az ifju, —
Itt imádkoztak a vének, —
S a költő, ha verte lantját, —
Erről zenge csak az ének.

Zúgó vészben és viharban
Ide gyült a honnak népe, —
És az oltárt egyetértő
Hő kebellel óvta, védte;
— S ha kiféradt a tusában, —
Küzdve élet- és halálra, —
S felcsapott már-már körötte
Elboritó vészek árja: —
Holttestével takará be; —
De az oltár még is álla. —

— Áll az oltár, — áll ma is, — de
Ködben füstben elfeledve; —
Nem imázik ott ma a vén,
S nem hevül az ifju keble. . . .
— El-eljárunk tüzhelyéhez,
De csak melegedni nála, —
S meg-megtépni koszoruját, —
Mit az ösök füztek rája, —
Dicsfüzérül törpeségünk
Nem piruló homlokára.

— Áll az oltár, áll ma is még,
Hajh! de eltünt büvarázsa;
Olcsó áldozat, ha hull is:
Tömjén, a hülő parázsra. . . .
Más idő! az „én“ először,
És a „haza“ utójára. . . .
Élni érte? szép, ki ráér?
Halni? — ah, ki látta már ma?
Halni, — önként, — a hazáért,
Csak rajongók ideája!

Szegény költő! mire zenged
A hazát és hő szerelmét?
Nem divat ma már! — felőle
Csak az őrült énekel még!
— Zengj, — ha zengsz a boldogságról
És dicsérd napját a mának, —
Szót se tégy a jobb időkről, —
És ne lásd a gyászos árnyat; —
— Hagyd a vész felett jajongni, —
Hagyd a bánatos sirálynak!!

JUDITH.

— Beszély. —

Margitai Dezsőtől.

(Folytatás.)

Meggyőződött róla, hogy birálatának tárgya nemes gondolkozásu, kiváló izléssel biró világfi, ki — tekintve személyes előnyeit — a szinte önfeledetté lesz.

S ha mégis meglepetik, hibáját minden esetre azzal fogja helyrehozni, hogy tekintetét, melynek gondolat gyorsasággal közönyös kifejezést ad, tovább is rajta hagyja az illetőn.

Judith nem tőn igy.

Ő elkövette a hibát, hogy magát meglepette Gaszton által s növelte azt az által, hogy amint ennek tekintetét magára fordulni látta, a zavar egy nemével kapta el a magáét; néhány pillanatig ugy tett, mintha ismét a künt üvöltő vihar tombolására figyelne s aztán Charlotte-ra emelte szemeit.

Charlotte még ekkor is felé volt fordulva; félig lezárt szemeiből nem lehetett kitudni a pontot, melyre tekintetét függeszté, de Judith ösztönszerüleg érzé, hogy figyelmének tárgya egyedül az ő személye.

Szemei figyelni kezdettek; arra daczos kifejezést öltött, mi Charlotte ajkira könnyü, mulékony mosolyt ültetett.

E mosoly vért kergetett különben halvány arczára; fejét büszkén fölemelve, egy mondhatlan hideg tekintettel mérté végig a mosolygó nőt s aztán méltóságteljes fejhordozással fordult ismét azon irányba, melybe Gaszton állt.

Gaszton, mint látszik, a lefolyt, de a társaság többi tagjai által észre nem vett mozgalmat figyelemmel kisérte s nem tartóztathatá meg magát, hogy kissé el ne mosolyodjék, midőn az ifju hölgy tekintetét egy patricnő hideg fenségével ujra magára szállni látá.

Kitalálta-e a véghezment szemharcznak jelenségét; vont-e abból okszerü következtetést, vagy csupán azon ok inditá mosolyra, mely mosolygni kényszerit bennünket, ha egy üde, fiatal arcz fölött ősz parókát, vagy egy pár, az élet tüzétől ragyogó szem előtt nagy karikáju szemüveget pillantunk meg? — nem lehet elhatározni; annyi azonban mindenesetre bizonyos volt, hogy Gaszton mosolygott s hogy Judithot e mosoly még daczosabbá s egyszersmind még pirosabbá tevé.

Gyorsan a mellette ülő s jámbor mitsem gyanitó arczczal bámuló Tollfyhoz fordult s félig halkitott hangon szólt hozzá:

— Ki nem állhatom!

— Engedelmet! — hebegé ez ábrándozásaiból felrezzenve. — Én — — én, auf Ehre! Ezerszer bocsánatot kell kérnem, ha valami ügyetlenséget követtem volna el, miről azonban . . .

Judith kezdé belátni, hogy fölkiáltása csakugyan értheten az ő gondolatmenetét nem is sejtő arányos ember előtt; hanem azt is fölfogta, hogy a hátrálás a jelen helyzetben egyjelentőségü volna a gyanussá válással s azért modorán egy hajszálnyit sem változtatva folytatá:

— Ejh, hisz tudnom kellett volna, hogy ön egyebet sem tud, mint szabadkozni, ha valami olyast követ el, mi engem boszant.

— De kérem . . .

— Ön ruhámra hullatá szivaráról a hamvat s bepiszkol vele, holott tudja, hogy a szivar hamutól irtózom; szólt a hölgy, miközben ugy tőn, mintha ruhájáról az odahullott szivarhamut söpörné le jobb kezével.

(Folyt. következik.)

hajlatlan vizsgálata alapján kimondott megsemmisitő itélet ott is helyben fog hagyatni.

Mert csak is igy tereltethetik ez ügy rendes medrébe — felállittatott kedélyek megnyugtatására. a. + b.

Külföld.

Németország. Az e hó 14-én tartott országgyülésen, a katonai törvények feletti vita alkalmával, Voigt-Rheer tábornok bebizonyitni iparkodott, miszerint a haladási és középpártnak a hadsereg letszámát illető évenkénti megszavazhatás helyett — van még a katonai törvényjavaslatban elég alkalom határozati jogát érvényesithetni. Kijelentette, hogy a német hadsereg békelétszáma, más nagy hatalmasságokhoz mérve harmadik helyen áll. Németországnak erős hadseregre van szüksége, hogy érvényes politikát folytathasson, és félemletes hadseregének kell lenni, hogy a békét fentarthassa; ez okok miatt a hadsereg létszámát nem lehet évenként vita tárgyává tenni.

Miniszter Kamphousen, mint legbiztosabb pénzügyi állapotot jelezi azon helyzetet, melyben a béke felett uralogni lehet.

Moltke kijelenti, hogy véleménye e kérdésben változatlan. Az erős Németország Európa közepén a legjobb békbiztositás; — a fenyegetések ellenében legyen a kéz a markolaton. — A lefegyverzés háborut jelentene, — mit a franczia kormány bölcsessége bizonyosan kikerül. Németország nem élt vissza hatalmával a háboruban, s habár mindent követelhetett volna, csak azon tartományt vette vissza, melyet a nyughatatlan szomszéd a gyenge szomszédtól elvett volt. Azt hiszi, hogy a létszám nem ideiglenesen, hanem hosszu időre megállapitandó. Örök időre törvényt hozni nem lehet, azért is az ideiglenesség mellett szavaz, mivel hiszi, hogy a hazafiakból álló országgyülés a hét év elmultával is megszavazandja, mit a haza szükségelni fog. A Hasenklever, Mallinkodrf, és Ausfeld, ajánlatai elvettettek, ellenben a Bennigsen javaslata 124. szavazattal 145 ellenében elfogadtatott.

UJDONSÁGOK.

* **A tiszántuli ref. egyházkerület** áprilisi szokásos közgyülése jövő szombaton fog megkezdetni. Az esperesek nagy részint már Debreczenben vannak.

* **Furcsa sajtóper** kerül közelebb a debreczeni esküdtszék elé. Ime a tényállás. A „Szabolcsmegyei és hajdukerületi közlöny“ ez évi 14-ik számában azt irja, hogy bizonyos **dr. T—m** nevü egyén Nyiregyházán töltött néhány napját arra használta fel, hogy egy iparbanki részvényt meghamisitott, s a lap még interpellálja a kaszinó választmányát, hogy miért türi meg termében ez embert? — A lapban „dr. T—m“-ről van szó. S előáll Teitelbaum Adolf nevü izraelita magánzó, kiről az irigység sem mondhatja el, hogy doktor, s amaz ujdonság szerzőjét, Mikecz Józsefet sajtóperbe fogá, hogy őt (értsd a dr-t) megsértette. Az ügy az előzetes vizsgálaton már keresztül ment, s az nem sokára be fog terjesztetni az esküdtszéki tárgyalás alá. A vizsgálatot Simonffy Antal derék aljárásbirónk végezte.

* **A lövészegylet** tegnap délután, mint jeleztük, választmányi gyülést tartott. A közgyülés határnapjául folyó hó 26. délelőtt 10 órája tüzetett ki.

* **A második lelkészképesitő** vizsga ma igen jó sikerrel ment. Az „atyafiak“ általában jó készületet tüntettek fel.

* **Bogyónak** egyik legkedvesebb dala a „Kerekes András.“ Hiszszük ugyan, hogy derék tenoristánk nem utószor szerencséltet bennünket kedves népdalaival, de azért a közönség óhaját, — a mint ezt megtudhatók. — jónak láttuk tolmácsolni az iránt, hogy az érintett dalt „Parlagi Jancsi“-ban jövő vasárnap énekelje el. No ezt meg is teheti — az őt szerető közönség kedveért.

* **Az ujonczozás eredménye Debreczenben.** Debreczen városára kivettetett 114 állandó hadseregbeli ujoncz; elbocsátottakért megtéritendő volt 2; igy az állandó hadsereg részére kiállitandó összeg 116. Erre mint önkéntes, beszámithatólag beállott 23; maradt állitandó 93. Erre a főkiállitáskor állittatott 95, többlet 2. — A póttartalékhoz kivettetett 11; ehez az előbbi elbocsátott póttartalékosok helyett állitandó 41, lőn a póttartalékba, besorozott 52. Erre állittatott 55, többlet 3. A honvédekhez állittatott 8. Mint látni való, az eredmény kielégitő.

* **Himen.** Biki Károly és Bánki Katicza k. a. jegyváltása a rokon s jó barátok körében tegnap este ment végbe — Tariczky Antal karczagi róm. kath. főtanitó tegnap délután vezette oltárhoz Györgymester Károly városi tisztviselő kedves leányát, Hedviget. Az ifju pár a ma déli vonattal utazott haza. Legyen áldás frigyökön!

* A **hortobágyi keserüvizről** a legujabb adat az, hogy annak talaja — gipsz. A szakértők már vizsgálat alá vették.

* **Szinház.** Holnapután adatik Rákossi Jenő szinműve a „KRÁKKÓI BARÁTOK.“ E darab bérletszünetben lesz.

* **A lóvonatu vasutról** sokan kérdezősködnek mostanában tőlünk. De mi bizony ez ügyről csak annyit tudunk, hogy az még most is aluszsza régi álmát. Ugy látszik, hogy e vállalat nem e világból való.

* **Balázs Kálmán** jeles zenetársulata, mint örömhirkint tudathatjuk, ujabb értesülésünk szerint, a nyári idény alatt nem fog menni külföldre. Igy szerencsénk lesz — azt hiszszük, többször az ő társasága játékában gyönyörködhetni. —

* **A jelmezes gyermekbál** holnap este a szinházban igen érdekesnek igérkezik. A kik talán rendes páholyt nem kapnának, azokkal tudatjuk, hogy a szinpadon két rendkivüli páholy is lesz berendezve a földszinten. Fényes öltözékre ott nincs szükség. Barátságos vigalom lesz az — a szinház javára. Balázs Kálmán zenél. Kell-e ennél több ajánlat?

* **Gusztrinyi Sándor** női ruhaszabász városunkban már bevégezte tanitását. Innen Husztra, Técsőre és M.- Szigetre megy. Az ottani női közönség bizonyára örömmel veszi e hirt.

* **A hagymatér** még mindig régi ronda állapotában disztelenkedik. Ott van — a város egyik legszebb terén — a nagy ganajdomb, mire a talyigások dicsőségesen felkuporodnak lovastól együtt. A kisdedóvodából aztán a gyermekek kijövetkor hallják a talyigásimádságot. Mily épületes lehet ott a belső oktatás, midőn kivül a növendék ily hathatós példákkal találkozik. A hagymatér rendezésének terve — tudomásunk szerint — már egy év óta hever a főkapitány fiókjában. Vajon mikor kel az életre?

* **A járásbiróságnál** naponta szaporodnak a teendők, annyira, hogy jelenleg a tárgyalásra kitüzött ügydarabok száma már is felülhaladja a 600-at; nem számitva ide azon ügyeket, mik peren kivül intéztetnek el.

* **Hatvanutczán** közelebbről ismeretlen tettesek egy kamarát törtek fel, s abból az élelmi szereket elvitték. Különösen a disznóságok iránt viseltetett előszeretettel a kérdéses rablófőnök. De hát ott sem tudták elfogni. Akár a mi pandurjaink állanának oda.

Délutáni posta.

— Ghyczy Kálmán, a „középpárt“ szerint a bankkérdés megoldását is feladatul tüzte ki magának.

— Kossuth Lajosról irták, hogy e hó 27-én éri meg hetvenedik születésnapját. A „Főv. Lap.“ azonban azt konstatálja, hogy ez a számitás téves, mivel Kossuth 1802-ben született Monokon. E szerint most 72 éves lesz. Vörösmarty 1800-ban, gr. Károlyi György 1801-ben, Kossuth Lajos 1802-ben, Deák Ferencz 1803-ban október 17-én, Bajza József 1804-ben, Toldy Ferencz pedig (köztük legifjabb) 1805-ben.

— Ő felsége — irja a „Reform“ — valószinüleg szombaton érkezik Budapestre.

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLAH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KAROLY.

Nyilttér.*)

Tisztelt közönség megnyugtatására.

Egy egyéniség kering itten, a ki kenyéririgységből magának feladatául tüzé, hazug ujsághirdetményeket terjeszteni, és becsületes kereskedőket gyanusitani.

Midőn különben nem szokásom ilyenféle rágalmazásokra felelni, mégis kötelességemnek ösmerem a Debreczeni ugy, mint vidéki tisztközönségnek, mely engem eddig is igen becses pártfogásában részesitett, teljesiteni.

Hazugság az, hogy Ruolz Dolent gyártmánya jobb mint az, a melyeket én vásárra hoztam, sőt ellenkezőkép kész vagyok minden összehasonlitást megkisértetni, mely minden bizonynyal részemre lesz kedvező eredményü.

Hazugság továbbá, hogy a rendőrségnél némely bizonyitványok vannak, mely áruczikkem roszaságát documetáluá, kimutatná.

Azon rágalmazás terjesztők ellen pedig törvényes lépéseket elintéztem.

Az egyetlen egy jó china-ezüst Ruoltz jegygyel ellátva kapható ugy mint eddig, csak a Jónás-féle vendéglőjében, a jelen debreczeni vásáron át.

Bettelheim József
ékszerész Bécsben,
Franciskaner-piacz, 3-dik
szám alatt.

Értesités. A közönség figyelmére szolgáljon, hogy china-ezüst nem ezüst; hanem ércz-compositio, erősen ezüstölve.

259 1—

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

Értesités.

Hivatkozva a tegnapi „Debreczen“ nyilterén megjelent „Figyelmeztetes“ czim alatt nyilatkozatomra, mely szerint bécsi lakos Bettelheim ur Széchenyi-utczán a Jónás vendeglőjében nevem alatt a t. közönséget hamisitott árukkal ámitja, — van szerencsém a t. cz. közönséget értesiteni, hogy ellene immár a törvényes lépéseket megindittottam

Egyuttal van szerencsém tudatni, hogy már saját **Valódi** áruimat rövid időre itt helyben Széchenyi-utcza 1784-ik számu **Szikszayféle** házban elárusitás végett kiállitottam.

Le Chevalier Dolent,

mint a bécsi világkiállitás franczia oszt. 4 ik csoport s 3 ik szakasza megbizottja.

261 1—

HIRDETÉSEK.

Ideiglenes kiárulás
a vételárban!
(a régibb czikkek 10-től 50%-ig való árleengedéssel)

Kubinyi Kálmán

norinbergi és diszáru üzletének ujbóli berendezése végett.

A kifogyott keresettebb áruk — személyesen tett bevásárlás folytán — már megérkezvén, azok is hasonló vételárban árusittatnak el, u. m.

Férfi lemez kalapok, 1 ft 50 krtól feljebb.
Nyakkendők 20 krtól feljebb
1 drb selyem fekötni való kendő (Lavalier) 25 kr.
Utazó készletek
1 drb vászon öndő 2 f. 50 krtól feljebb
1 db. fakoffer vászonnal borítva 3 f. 80 krtól fe j bb.
Lovagló szerszámok
1 drb férfi nyereg 12 frttól feljebb
1 „ „ kantár 1 frt 50 kr „
Tajt pipák és szivarszivók (borostyankőből is) nagy választek 20 krtól feljebb.
Szódaviz készitő gépek.
1½ 2 2½ 4 itczés
5 frt. 9 frt. 1050 kr. 12 frt.
800 darabnál több
Napernyó
80 krtól feljebb.
1 db női selyem napernyó fodorral 3 frt.
Prágai finom Glace-kéztyük.
Női 2 gomb: 80 kr, 3 gomb: 90 kr.
Férfi 1 „ 85 „
Toilet czikkek.
1 csupor Odontine (Treu Nuglisch) 50 kr.
1 üveg Glic. szappanfolyadék Zorgtól 50 „
1 „ „ toilet „ „ 60 „
Illatszerek
15 krajczártól feljebb.
1 kis üveg valódi angol Bayley féle Ess-Bouquet . . . . 1 ft 50 kr.
1 kis üveg utánzott Bayley-féle Ess-Bouquet . . . . . 50 kr

Séta és lovagbotok
15 krtól feljebb.
Szuronyos botok 75 krtól feljebb.
Pénz és szivartárczák
különböző ár és minőségben nagy kiválasztás, utánozott bagaria bőrből.
Asztali és zsebkések
bel- és külföldi gyártmány mindenféle árban.
Gumi esőköpenyek
8 frttól feljebb.
Bronce függönytartók és rózsák
10 krtól feljebb.
Chinaezüst alpacca és pakfong
mindennemü asztali készletek eredeti gyári árjegyzék szerint (Schoeller és társa legmegbizhatóbb czégtől
Hajakasztó giraf fésük
30 krtól feljebb.
Női kézitáskák
finom borjubőrből bronce-kerettel 1 frt 50 krtól feljebb.
Legyezők
25 krtól feljebb.
1 drb 12 hüvelyk hosszu fekete selyem, utczai legyező, virág guirlanddal 3 frt 50 kr.
Női ékszerek
különösen feketék, nagy választékban.
Különféle
szőnyegek.
Petróleum asztali és függő-lámpák
Dittmar R eredeti árjegyzéke szerint.

és számtalan itt meg nem nevezett a norinbergi-, disz-, férfidivatáruk, lovagló és utazó kellékek üzletéhez tartozók. 260 1—4

214. ARJEGYZÉKE
az „ISTVÁN“ gőzmalom készitményeinek.
(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett o. é.-ben, kötelezettség nélkül.)
Ingyen zsákkal.

	frt.	kr.
A. Asztali dara nagy szemü	19	40
„ „ 50%-os zacskóval	19	60
B. Ugyanaz apró szemü	19	40
„ „ 50%-os zacskóval	19	60
C. Dara középszerü	18	60
„ „ 50%-os zacskóval	18	80
O. Királyliszt	19	—
1. Lángliszt	18	60
2. Montliszt	18	20
3. Zsemlyeliszt különös	17	40
4. „ „	16	40
5. Feher kenyérliszt I. rendü	15	20
6. Ugyanaz II. rendü	13	20
7. Barna kenyérliszt I. rendü	12	20
8. Barna „ II. „	11	80
9. Láhliszt I. rendü	11	—
10 Láhliszt II. „	9	—
11 Derczekorpa	4	—
12 Durvakorpa zsákkal	3	60
„ „ zsáknélkül	3	20
Kétszeresliszt	—	—
Rozsliszt I. rendü	—	—
Rozsliszt II. rendü	—	—
„ „ III. „	11	20
„ „ IV. „	—	—
Rozskorpa zsákkal	—	—
„ „ zsáknélkül	—	—
00 Árpakása	22	—
0. Árpakása	20	—
1. Árpakása	16	—
2. Árpakása	14	—
3. Árpakása	13	—
5. Árpadara	16	—
6. Árpaliszt	8	80

A zsákok sulytartalma:
A. B. C. 0—8 számig netto 150 font
9. 10. 11. „ 125 „
12 „ 100 „
K. L. és R. I.—III. számig 150 „
R. IV. V. „ 100 „
Á. K. 00—5 számig „ 100 „
Árpaliszt „ 125 „

Debreczen, 1874. április 7.

Vizsgáljatek meg mindent, s tartsátok meg a jót!

Számtalan esetben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosak tanusitványai által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller móhnövény-nedve.

Leghathatósb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, sa gyermekek szamárhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyulva. — Egy eredeti üvegtégely ára, használa i utasitással 3 nyelven 50 kr. o. é.

Miller óvbalzsama görcsök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. april 8-ról a növényország leghasznosabb nemeiből a legszorgalmasabban készitve, erősitő és üditő hatásánál fogva messzire kitünőleg ismerve a gyomor és végbél nyálkássága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorbaj, vérhas, puffadás és kólika fájdalmak ellen. — Ezenkivül leghathatósb és legerősebb szer hosszas és kimeritő betegségek ellen. Egy nagy üveg ára 1 frt 50, kisebb üvegé 80 kr.

Valódi minőségben a következő raktárakban kapható: Debreczenben Stenczinger Károlynál, Aradon Tonnej és Freiberger B., Csabán P. Biener, Kassán C. Wendraschek, Kézsmárkon G. Kiss, Miskolczon dr. Gáthy Szabó, N.-Károlyban Papp Imre, Török gyógyszerész. Satoralja-Ujhelyt Reichard testvéreknél, Egerben Schuttag J., Pesten Pokorny J., Nyiregyházán Maurer Károlynál.

44 9—

Dr. Miller móhnövény-nedve. Egy üvegtégely ára 50 kr.

Görcsök elleni óvbalzsam. Nagy üveg 1 frt 50, kis üveg 80 kr.

Használati utasitás mindegyik szerhez három nyelven.

VÉGELADÁS.

A Lobmayer József ur

Csődtömegéhez

tartozó **vasáru czikkek április 13-ikától** kezdve, bezárólag **május 15-ikéig.**

Gyári áron alól is
készpénz fizetés mellett ki fognak árultatni.

250 2—5

Klekner Manó.

Nagyváradi szőllősi üvegelt sörraktár

DEBRECZENBEN

Deutsch A. fűszerkereskedőnél, Hatvanutcza szegletén Kacz-féle házban, a hol mindenkor, bármily mennyiségben, a feutnevezett elhiresedett sör kapható.

1 üveg ára 26 kr, az üveg 10 krban visszavételetik.

Deutsh A.

249 2—4

Pályázat.

Sámsom községben az üresedésben levő **orvosi állomásra** pályázat nyittatik.

Megállapitott évi járuléka:

	frt.	kr.
1. A község pénztárából járulék	400	—
2. Egyesektől nappali meglátogatásáért		20
3. Éjjeli meglátogatásáért		40
4. Halottak megvizsgálásáért		30

Pályázni szándékozók okmányokkal felszerelt kérvényeiket a községi elöjárósághoz május hó 1-ig adják be.

Az állomás ez évi junius hó 1 én mulhatlanul betöltendő.

Kelt Sámsom 1874. április 13.

Sámsom község elöjárói.
törv. biró. **Diószegi János m. k.**
esküdt. **uri Bálint m. k.**
jegyző **Kovács Károly m. k.**

253 2—6

Arverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, miszerint a **Tamás Teréziától** 2000 ft tőke s járulékai erejéig lefoglalt ingatlanok, u. m. a debreczeni 4586. sz. tjkönyvbe bejegyzett s 16.000 frra becsült vargautczai 2236. számu házastelek, és ennek 5 hold 1300 négyszög öl külső földe, a mrgkiérlelett első árverésen el nem kelvén, a kitüzött második határidőben, u. m. **1. évi április 30-án, d. u. 3 órakor** a telekkönyvi irodában kiküldött végrehajtó Velési Mihály által megtartandó arverésen, szükség esetére becsáron alól is el fognak adatni.

Kikiáltási ár a becsérték, 16.000 ft, az árverelők által leteendő bánatpénz 1600 ft.

A vételár 3 egyenlő részletben, és pedig a lentiektől számitva 1, 3 és 5 hónap alatt esedékes 6 százalékos kamatával fentirt telekkönyvi hatóságnál lefizetendő.

A többi feltételek a kikiáltottnál és a telekkönyvi irodában megtekinthetők.

Kelt Debreczenben, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1874. évi április 2-án tartott üléséből.

Boruzs József
jegyző.

241 2—3

Végeladás.

Alulirott pesti divatárusné tisztelettel értesiti a tiszt. czimü uraket, hogy az üzlettel végképeni felhagyás szándékából **végkiárulást rendezett,** a hol minden nemü női **divatczikkek** a legjobb mintáju fejdiszek, kalapok, fejkötők, a mindennemü pipere tárgyak **hallatlan** olcsón fel áron fognak eladatni.

Egyuttal eladó a sátorom is, mely a kis bécsi utczában van.

Tiszelettel.

Lelpold Borbála.
pesti divatárusnő.

243 2—3

Debreczen, 1874. Nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában.